» Inligting kan ECN se reputasie red, sê kenner

Stembriewe: Fokus op inmenging is 'misplaas'

Twee politieke kenners meen die ECN het 'n langdurige probleem met sy reputasie, wat vererger word deur die omstredenheid oor die stembrieftender.

› Irène-Mari van der Walt en Jemima Beukes

"Partye moet meer van die kostes maak. . . hoekom het die ECN hierdie mense gekies? Wie was die bieërs? Was daar omsigtigheid (due dilligence)? Wat het hierdie maatskappy van die ander onderskei?"

Só het die sosiopolitieke ontleder Christie Keulder gister gesê in verband met die tender wat die *Verkiesings*kommissie van Namibië (ECN) aan die maatskappy Ren-Form toegeken het om vanjaar se stembriewe te druk.

Hy meen die kollig op die moontlikheid van inmenging in vanjaar se nasionale verkiesings deur dié omstrede maatskappy is misplaas.

Keulder glo eerder Namibiërs en

Prof. Johan Coetzee. FOTO NUST

"Ons glo die gekonkel begin by die idee van die tender wat aan hierdie

sitioning (AR) se regsafdeling, Maitjituavi Kavetu, sê die party se besluit

Christie Keulder FOTO X, @CHRISTIEKEULDER

heidsbesoek deur die ECN aan Staatshuis waar die sekretaris-generaal van Swapo opgedaag het," sê hy.

hy glo sedert die vorige nasionale verkiesings in 2019 reeds broei.

"In 2020 het ons bevind dat die ver-

menging is 'misplaas'

ng, Mai-
e besluit
uur het
zoeken-
r nie.
der ten
ie, selfs
ECN sy
t om 'n

ns nie
r sou
aarop
gheid
or die
ok oor
iewe."

an die
enskap
gewalg"
ECN die
er.
d," sê hy.
uns ver-
tegriteit
CN hang
hooflik-

Christie Keulder FOTO X, @CHRISTIEKEULDER

heidsbesoek deur die ECN aan Staatshuis waar die sekretaris-generaal van Swapo opgedaag het," sê hy.

Volgens Coetzee kan dit bydra tot toenemende steun vir alternatiewe regeringsvorme, soos gevind deur die Afrobarometer.

Keulder is van mening dat enige pogings om met die verkiesing in te meng meer as net Ren-Form sou behels.

"Ek sien nie hoe hulle dit werklik sou kon doen tensy hulle stembriewe druk wat reeds kruisies op het. As jy praat van inmenging met 'n verkiesing moet daar 'n paar goed wees.

"Jy het stembriewe nodig en jy het stembusse nodig. Jy moet in sekere gebiede mense daarvan weerhou om te stem en hulle in ander gebiede aanmoedig – daar is te veel op die spel – hoofsaaklik die regering en die land se reputasie," sê hy.

REPUTASIE

Volgens Keulder raak die afgunstige reaksie op die toekenning van die tender om stembriewe te druk 'n breër kwessie – 'n "reputasieprobleem" wat hy glo sedert die vorige nasionale verkiesings in 2019 reeds broei.

"In 2020 het ons bevind dat die verkiesingsproses ongrondwetlik was, maar nie die uitslae nie. Dit maak nie vir my sin dat ons glo die proses is ongrondwetlik nie, maar die uitslae wat daarmee verkry is, is nie," sê Keulder.

"Data wys die vertroue in die ECN neem af en dit beteken dat mense dinge moeiliker aanvaar, daarom is dit belangrik dat die ECN nou die stappe doen om alles bekend te maak," sê hy.

Keulder en Coetzee stem saam dat 'n gebrek aan vertroue in die ECN daartoe kan lei dat geregistreerde kiesers nie stem nie.

"Die mense wat sal besluit om nie te stem nie, is die jongmense en die jongmense is diegene wat skepties oor die regerende party, is" sê Coetzee.

Keulder bevraagteken ook waarom die regerende party tot nou toe oor die Ren-Form-kwessie geswyg het.

"Is dit iets wat hulle nie raak nie? Is dit iets waarmee hulle oukei is?"

– irene-mari@nmh-hub.com.na

» Inligting kan ECN se reputasie red, sê kenner

Stembriewe: Fokus op inmen

Twee politieke kenners meen die ECN het 'n langdurige probleem met sy reputasie, wat vererger word deur die omstredenheid oor die stembrieftender.

› Irène-Mari van der Walt en Jemima Beukes

"Partye moet meer van die kostes maak. . . hoekom het die ECN hierdie mense gekies? Wie was die bieërs? Was daar omsigtigheid (due dilligence)? Wat het hierdie maatskappy van die ander onderskei?"

So het die sosiopolitieke ontleder Christie Keulder gister gesê in verband met die tender wat die Verkiesingskommissie van Namibië (ECN) aan die maatskappy Ren-Form toegeken het om vanjaar se stembriewe te druk.

Hy meen die kollig op die moontlikheid van inmenging in vanjaar se nasionale verkiesings deur dié omstrede maatskappy is misplaas.

Keulder glo eerder Namibiërs en politieke partye moet hul aandag op die aanspreeklikheid van die ECN in die tenderproses vestig.

Verteenwoordigers van 18 politieke partye het Sondag vir 10 dae na Johannesburg vertrek om die drukproses van die stembriewe te monitor.

Keulder meen die ECN se reputasie en openbare vertroue in die organisasie sal steeds aan skerwe wees al sou die politieke partye se verteenwoordigers na Namibië terugkeer met goedkeuring vir die drukproses.

"Die ECN gaan nie hul reputasie red sonder om daardie inligting bekend te maak nie," sê hy.

REAKSIE VAN OPPOSISIEPARTYE

Die woordvoerder van die Landless People's Movement (LPM), Lifalaza Simataa, het gesê die besoek aan die maatskappy sal ook verteenwoordigers help om die proses te monitor en hulle kan nie toelaat dat die ECN met die proses voortgaan sonder enige toesig nie.

Prof. Johan Coetzee. FOTO NUST

"Ons glo die gekonkel begin by die idee van die tender wat aan hierdie mense toegeken is. Terwyl dit met ons prokureurs betwis word, glo ons dat dit vir die ECN gepas sal wees, indien hulle konkel, dat geen politieke partye teenwoordig is wanneer die stembriewe gedruk word nie.

> **Christie Keulder**
> SOSIOPOLITIEKE ONTLEDER
> "Die ECN gaan nie hul reputasie red sonder om daardie inligting bekend te maak nie."

"Dus as ons daar is, kan ons sien of die inmenging daar plaasvind of om te verseker dat die ECN bedreig word. Ons voldoen daaraan, maar as die ECN alles in hul vermoë doen, kan ons ons goedkeuring vir die verkiesingsproses gee," het hy gesê.

Die hoof van die Affirmative Repositioning (AR) se regsafdeling, Maitjituavi Kavetu, sê die party se besluit om 'n verteenwoordiger te stuur het geensins hul mening oor die toekenning van die tender verander nie.

"Ons posisie het nie verander ten opsigte van die toekenning nie, selfs voor die toekenning toe die ECN sy voornemens aangekondig het om 'n noodverkryging te doen.

"In daardie stadium was ons nie eens bewus wie die tender sou kry nie. Ons het die ECN daarop gewys dat die geloofwaardigheid van die verkiesing nie net oor die uitkoms gaan nie, maar ook oor die drukproses van stembriewe."

JONGSTE VERWIKKELINGE

Professor Johan Coetzee van die Namibië Universiteit vir Wetenskap en Tegnologie (Nust), sê hy is "gewalg" oor die manier waarop die ECN die jongste verwikkelinge hanteer.

"Dit is swak en teleurstellend," sê hy.

Coetzee voeg by dat daar tans verskeie vraagtekens oor die integriteit en betroubaarheid van die ECN hang.

"Daar was onder meer 'n hoflik-

Vrou wat miljoene eis,

nie die kwalifikasies of curriculum vitae van dr. Emvula aan die eiser

'AR plans too expensive for Namibia'

• LUGERETZIA KOOPER

POLITICAL analysts say Affirmative Repositioning's (AR) plans would require massive funding, which the country does not have.

AR launched its manifesto over the weekend at Katima Mulilo, detailing plans to turn the country's misfortunes into opportunities for progress.

Party leader Job Amupanda believes the AR can address the country's current challenges without depending on donor funding.

"We are self-defining, as we decide for ourselves what we think is the best we need to do for our country. We don't take anything from outside and internalise it. That's why, if we have a lot of money, we would be doing a lot of work. We have already done so much for the people with the little resources at our disposal and we will continue doing that even after elections," he said.

Amupanda highlighted what he termed a primary example of the country's misfortunes, that the ingredients to make a simple vetkoek are being imported from South Africa, resulting in price inflation.

"We don't produce wheat or cooking oil, so the prices of these goods are increasing every day as we import them. However, with the right leadership, we can turn things around and start producing these essential goods locally," he said.

Responding to questions by *The Namibian* yesterday, political analyst Henning Melber noted that some of the proposals in the AR's manifesto are good and promise to improve a lot. However, the party does not state how it will fund these achievements when the total debt of the country has reached unsustainable levels and requires fiscal prudence.

Job Amupanda

"We are self-defining, as we decide for ourselves what we think is the best we need to do for our country. We don't take anything from outside and internalise it. That's why, if we have a lot of money, we would be doing a lot of work. We have already done so much for the people with the little resources at our disposal and we will continue doing that even after elections.

– Job Amupanda

WHERE WILL AR GET THE FUNDS?

"The question remains where they will get the funds to build the Cape Fria port, the two universities, two national sport stadiums, double the number of referral hospitals, district hospitals and clinics, plus additional investments in education that require budgetary allocations.

"The fiscal cake is limited, and other expenses are also required for further suggested reforms. The suggested tax reforms are a far cry from financing all of this," he said.

Melber highlighted that the AR's plan to remove the redline would have massive implications for trade relations with agricultural products, most importantly, meat.

"The manifesto mentions with no word the possible setbacks in terms of trade balances, but also the economic situation of farmers," he said.

Another political analyst Johan Coetzee says the AR's plans to declare all indigenous languages as national languages and permit their use in parliament does not make financial sense, as it would require funding, which could have gone to other serious challenges.

"The opportunity cost of such a promise will not make socio-economic sense compared to higher priority challenges, such as unemployment, education and substandard healthcare," he says.

Furthermore, he says banning/regulating foreign land ownership will scare investors away and slow development.

"As for their plans to review and renegotiate agreements on natural resources, I find that it's not realistic and will equally scare investor confidence.

It will not speak well for private property rights and consistency in the application of the law. It will be a disastrous move, as we have learned from Zimbabwe and Venezuela," he says.

Coetzee, further critiques the AR's once-off one-year tax holiday for companies that create 100 permanent jobs, saying it will result in the increase of artificial job creation and the layoff of workers.

"The consequences of incentivising labour would result in corruption and the abuse of people. It will increase unemployment and labour insecurity," he says.

Coetzee, however, agrees with the removal of tax on pension, as taxing pensions is robbing people to justify the luxurious life style of politicians and bureaucrats.

He says the proposal to increase public spending on housing from 0.1% to 5% of gross domestic product would be sensible if everything correlates with affordable and alternative housing.

"In respect to the introduction of term limits for the chief justice, it would reduce abuse of power and conflict of interest. The previous election outcome is still a fresh memory of growing distrust in the judiciary, as supported by a recent Afrobarometer Survey," he adds.